

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

अकोला जिल्हा

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन
मुंबई

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरोता

जिल्हा समाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा - अकोला

१९८७-८८

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय

महाराष्ट्र शासन

नियोजन विभाग

मुंबई

शुद्धी पत्रक

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८७-८८
जिल्हा अकोला

अ. क्र.	तक्ता क्रमांक	पान क्र.	स्तंभ क्रमांक	ओळ क्रमांक	नमुद केलेले	दुरुस्त केलेले
१	२	३	४	५	६	७
१.	३. ६[३]	४७	मथळा ४	२ स्तंभ -४ ओळ-२	आत्मन वसविलेल्या आत्मनाची संख्या	हातमन वसविलेल्या हात मनाची संख्या
२.अ	५. ८ ५. १३	९३ ९८	स्तंभ ७ तळटोप	ओळ-३ - तळटोप	अस्पष्ट कणाना १९८१	५२८३ गणाना १९८०
३.	५. १७	१०३	-	-	-	-
४.	६. १२	१२२	६	३	अस्पष्ट	५३१७३४
५.	६. १३	१२४	मथळा	२ [ओळ-६]	समाजिक	सामाजिक
६.		१२४	स्तंभ -४	१.५	अस्पष्ट	११७०६
७.	७. ३	१४०	६	-	अस्पष्ट	स्वमोनोधा
८.	७. ३	१४०	१२	-	अस्पष्ट	आत्महत्या
९.	८. १	१४५	४, ५, ६	जिल्हा घेरोज ओळ-१	अस्पष्ट	५५८, ३१५, ८७४
१०.	९. ५	१६०	मथळा	-	१९८६ या वर्षाकरिता	१९८७ या वर्षाकरिता
११.	१२. २	२०२	स्तंभ -३	-	अस्पष्ट	गुणवत्ता व प्रकार या विषयी थोडक्यांत विवरण
१२.	१५. १	२२१	७	४	अस्पष्ट	६७७८१८
१३.	१५. ७	२२९	१४	३	अस्पष्ट	२९०३६५

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८७-८८

दृष्टीक्षेपात जिल्हा

जिल्हा: अकोला

अ. क्र. :	वाव	:	परिमाण	:	जिल्हा १९८७-८८	:	महाराष्ट्र १९८७-८८
१	२	:	३	:	४	:	५

१] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	१९. ०६१ ० ते २१. ० १६ ०	१६. ४ ० ते २२. १ ०
२] पूर्व रेखांश	"	७६. ७ ० ते ७७. ४४ ०	७२. ६ ० ते ८०. ९ ०

ब] हवामान

तापमान

१] किमान	सेल्सियस	८. ६	उ. ना.
२] कमाल	"	४४. ८	"
३] पर्जन्य [सरासरी वर्षा]	मि. मी.	७६१. ३	"

क] प्रशासकीय विभाग [१ स्प्रोल रोजी]

१] तालुके	संख्या	१३	३०३
२] पंचायत समित्या	"	१३	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके [१९८७-८८]	"	—	१३०
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	"	१३	२९८
५] शहरे	"	९	३०७

१	२	३	४	५
	६] गावे [एकूण]	संख्या	१७४३	४१८३३
	१] निर्जन	संख्या	१९७	४८३४७९
	२] वस्तो असलेलो	"	१५४६	३९३५४
	७] क्षेत्ररूळ	चौ. कि. मी.	१०५७५.०	३०७६९०

२] प्रशासकीय संख्या [३१.३.८८]

१]	प्रचायत समीत्या	संख्या	१३	२९८
२]	महानगरपालिका	"	-	११
३]	नगर परिषदा	"	९	२१६
४]	कटकमंडळे	"	-	७
५]	ग्रामप्रचायतो [३१.३.८८]	"	९५९	२४७०७
६]	पोलीस स्थानके [१.३.८८]	"	२७	७८४
७]	पोलीस आउट पोस्ट	"	२२	११९१

३] लोकसंख्या [१९८१]

१]	ग्रामोण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१३७२	४०७९१
२]	नागरी लोकसंख्या	"	४५५	२१९९३
३]	एकूण लोकसंख्या	"	१८२७	६२७८४
४]	अनुसूचित जातीचो लोकसंख्या	"	१०१	४४८०
५]	अनुसूचित जमातीचो लोकसंख्या टक्केवारो	टक्केवारो	५.५१	७.१४
६]	अनुसूचित जमातीचो लोकसंख्या	आकडे हजारात	११५	५७७२
७]	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येचो टक्केवारो	टक्केवारो	६.२८	९.१९
८]	पुरुष	आकडे हजारात	९३८	३२०१५
९]	स्त्रिया	"	८८९	३०३६९
१०]	स्त्रिया = पुरुष प्रमाण	- १०० पुरुषामध्ये स्त्रियाचे प्रमाण	९४८	९३७
११]	घनता	- दर चौरस कि. मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१७३	२०४

१	२	३	४	५
१२] साक्षरतेचे प्रमाण				
१] एकूण		टक्केवारी	४७.८२	४७.१८
२] पुरुष		"	५२.५४	५८.७२
३] स्त्रिया		"	३५.४५	३४.७२
४] राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक		संख्या	२	-
४] कृषी [१९८६-८७] [x]				
१] भौगोलिक क्षेत्र		हजार हेक्टर	१०५६ [८४-८५] x	३०७५८ [१९८६-८७] x
२] जंगल व्याप्त क्षेत्र व त्यांचो भौगोलिक क्षेत्रात टक्केवारी		"	६५ "	५३७० "
३] शेतोला उपलब्ध नसलेलो जमीन		टक्केवारी	६.१५ %	१७.४६ "
अ] शिगर शेतो वापराखालील जमीन		हजार हेक्टर	२७ [१९८४-८५] x	१०८२ [१९८६-८७] x
ब] पडोत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन		"	१८ "	१७२५ "
क] एकूण		"	४५ "	२८०७ "
पडोत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन				
१] कापण गुरचरण आणि इतर		"	५२ "	१५४२ [१९८६-८७] x
२] झाडे बुड्याखालील जमीन		"	२ "	१८३ "
३] लागवडी योग्य परंतु पड जमीन		"	३२ "	१०३२ "
५] पडोत जमीन [१९८६-८७]				
१] चालू पड		"	२५ "	२०१ "
२] इतर पड		"	३४ "	१००० "

[x] = अस्थायी

१	२	३	४	५
६] निजाखालील क्षेत्र [१९८६-८७]				
१] निजाखालील निव्वळ क्षेत्र	हजार हेक्टर	x ७९१ [१९८४-८५]		१७९२३ [१९८६-८७]
२] दुसोटा क्षेत्र	"	x ५१ "		२०१९ "
३] एकूण निजाखाली क्षेत्र	"	x ८४२ "		१९९४२ "
७] ओलोत क्षेत्र १९८६-८७				
१] निव्वळ ओलोत क्षेत्र	"	x २० "		१८०४ "
२] एकूण ओलोत क्षेत्र	"	x २८ "		२३४३ "
८] महत्वाच्या निजाखालील क्षेत्र [अन्नधान्ये] [१९८७-८८]				
१] महोत धारण जमोनो [१९८०-८१] अंतोम]				
१] २ हेक्टर पेक्षा कमी	संख्या [००]	१०९२		३०७६५
२] २ ते १० हेक्टर	"	१२२१		३१८२
३] १० हेक्टर पेक्षा जास्त	"	१२७		४८७४
१०] जमोन महसूल प्रसूलो [१९८७-८८]	लाख रुपये	२१. १६		उ. ना.
११] जिल्हा परिषदेचा उपकर	"	६६. ५३		"
१२] पंचायत समित्यांचा उपकर [ग्राच] प्रगुसवर्धन [प्रगुगर्जना १९८२]	"	२४. ६६		"
१] प्रगुधन	संख्या हजारांत	१०१९		३०९१९
२] गावो व पैल	"	६०४		१६१६२
३] म्हशी व रेडे	"	१०९		३९७२
४] भेंढ्या	"	१६		२६७१
५] गोलधा	"	२७३		७७०५
६] कोवड्या व जदके	"	२५८		१९८४४

१ ..... २ ..... ३ ..... ४

[सहा] सहकार [१९८७-८८]

१] सहकारी संस्था	संख्या	१९१८	८७६७६
२] प्राथमिक कृषि सहकारी पत संस्था		८३४	१८३४४
३] प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्थाची सभासद संख्या	हजारात	२७९	६८३०
४] दुग्धशाळा संस्था	संख्या	२५३	१२९४१
५] प्राथमिक कृषि पत संस्थानो दिलेले कर्ज.	रुपये कोटीत	१२.४५	६८०

[सात] - जलसिंचन [३०.६.१९८६ रोजी]

१] पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व तशाखालील लाभक्षेत्र

१] जोठे प्रकल्प लाभक्षेत्र	संख्या	२	१६
	हजार हेक्टर	४०	उ. ना.
२] लघु प्रकल्प लाभक्षेत्र	संख्या	८	१४६
	हजार हेक्टर	४३	उ. ना.
३] लघु प्रकल्प [पूढठभाग] लाभक्षेत्र	संख्या	४३	१४००
	हजार हेक्टर	१३	उ. ना.
४] सिंचन विहोरोखालो भिजणारे क्षेत्र [१९८६-८७]	हजार हेक्टर	२१	९९२

आठ]- उद्योग [१९८७ अखेर]

१] नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	४६०	२७२७१
२] नोंदणीकृत चाल कारखाने [उत्पादित चाल असलेले]		३८३	२०६०९
३] साखर कारखान्याची संख्या [चाल असलेले खाजगी धरून]		१	१११
४] साखर कारखान्यातील उत्पादन	००० मे. टन	०.१३	२७९५
५] सर्व सुत गिरण्याची संख्या	संख्या	२	१२१

१	२	३	४	५
---	---	---	---	---

नऊ - योज

१] योज पुरवठा केलेलो शहरे व खेडो [३१.३.८८]	संख्या	१५७९	३८१७७
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	"	१५७०	उ. ना.
३] योज पुरवठा केलेले संप संच	"	२९८७३	१२४२१०२
४] गाव व रजत संच	"	३९३८	उ. ना.

दहा] - सार्वजनिक आरोग्य [१९८७]

१] रुग्णालये	संख्या	१३	७६८
२] दवाखाने	"	१३६	१७९९
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्र	"	४८	१५३९
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	"	२२	८१
५] एकात्मिक वाळविकास योजना गट	"	१	उ. ना.
६] अगववाडोत उपस्थित राहणारी मुले	"	उ. ना.	उ. ना.

अकरा] - शिक्षण [३०.९.८७]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१७२३	५५५१३
२] सई शिक्षको शाळा	"	५१७	१६७४६
३] प्राथमिक शाळेतोल विद्यार्थी संख्या	संख्या हजारत	२३९	९७६१
४] प्राथमिक शाळेतोल शिक्षक	"	७.७	२५३
५] प्रत्येक शिक्षकांमगे विद्यार्थी	संख्या	३६	३९

बारा] - दुय्यम शिक्षण [३०.९.८७]

१] दुय्यम शाळा	संख्या	२३९	८७८७
२] शाळेतोल एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारत	१३२	५०६६
३] शाळेतोल शिक्षक	"	४	१६१
४] प्रत्येक शिक्षकांमगे दुय्यम शाळेतोल विद्यार्थी	संख्या	३५	३१

१	२	३	४	५
<u>तेरा - उच्च शिक्षण [३०.९.८८]</u>				
	१] संस्था	संख्या	६५	१००७
	२] स्कूल विद्यार्थी	संख्या हजारात	१८	९५०
<u>चौदा - प्रौढ शिक्षण [१९८७-८८]</u>				
	अ] प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	६९०	१८७३९
	ब] प्रौढांचो अपस्थितो	संख्या हजारात	२१	उ. ना.
<u>तांत्रिक शिक्षण १] औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था</u>				
	१] शासकीय व शासन सहाय्योत	संख्या	२	१८०
	२] इतर [खाजगी]	"	उ. ना.	उ. ना.
	२] शासकीय व शासन सहाय्योत औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मजूर झालेल्या जागा	"	८२६	४२३२८
	३] तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण			
	१] शासकीय व शासन सहाय्योत	संख्या	२९	उ. ना.
	२] इतर [खाजगी] [१९८५-८६]	"	-	५७५
	४] शासकीय, तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांचो प्रवेश क्षमता [१९८७-८८]	"	२१४०	६०५९९
	५] अभियंत्यांचो संख्या	"	उ. ना.	उ. ना.
<u>* चंधरा - परिवहन आणि दळणवळण [३१.३.८८]</u>				
	१] एकूण रेल्वे मार्गांचो लांबी	कि. मी.	३५४	x ५४४०
	२] रस्तींचो जोडलेलो गांव	संख्या	१२७४	उ. ना.
	३] एकूण रस्त्यांचो लांबी [पुढाकोत]	कि. मी.	३८२२	१६६४१६
	४] राष्ट्रीय महामार्गांचो लांबी	"	१००	२९५५
	५] राज्य महामार्गांचो लांबी	"	७२८	३०५४८

x - सुधारित वर्गीकरणांमुळे बदल झाला आहे.

१	२	३	४	५
६]	महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांचो लांबो	कि.मी.	७२७	३७२२४
७]	इतर जिल्हा रस्त्यांचो लांबो	"	६६२	३६४०३
८]	ग्रामीण रस्त्यांचो लांबो	"	३४४	५२२८६
सोळा - पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा कठोरप गांवाचो संख्या				
१]	खेड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	२५	६०१३
	अ] नळाचा पाणो पुरवठा	"	-	उ. ना.
	ब] कुप नलोका	"	३५	"
	क] विहोर	"	२०	"
	ट्रॅक्टर्स किंवा पेलगाडोने पाणो पुरवठा केलो	"	४०	"
	जांजारी गांवे	"		"
	योजनेत समाविष्ट करावयाचो गांवे	"	११०	"
ततरा - घर बांधणो [१९८७-९७]				
	भुनोहोन कागगारा साठो बांधिल्या झोपड्या	संख्या	२२६	उ. ना.
अठरा - स्कात्तिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम				
१]	दारिद्रस रेषेखालील कुटूंबे [१९८२-८३]	लाखांत	१.७२	४१
२]	१९८७-८८ मधील लाभार्थी			
	जुने	संख्या	२०००	१०८७४२
	नवे	संख्या	५५००	१२९३६२
एकोव्वीस - रोजगार निर्मितो [१९८७-८८]				
१]	रोजगार हमी योजना	कोटो मनुष्य दिवस	१.९४	१५.५५
२]	राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम	"	१.१२	२.६२
३]	ग्रामीण भुनोहोन रोजगार कार्यक्रम	"	०.९७	२.४१

१	२	३	४	५
<u>ग्रोस - आदिवासी कल्याणकारो</u>				
	योजना [१९८७ - ९८]			
	आदिवासी करीता आश्रम शाळा	विद्यार्थी संख्या	६५५	उ. ना.
<u>स्कूल - मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारो योजना [१९८७-८८]</u>				
	१] मागास वर्गीयांसाठी वस्तुगृहे	संख्या	६	उ. ना.
	२] वस्तुगृहात राहणारे विद्यार्थी	"	४६०	उ. ना.
<u>गावोस - जिल्हा नियोजन [१९८७-८८]</u>				
	१] वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	१३.७९	२३२०
	२] अनुषंग भरून काढण्यासाठी तरतूद	"	२.७३	२००
<u>तेवोस - नांगरो पुरवठा</u>				
	१] रास्त भावांचो दुकाने [१९८८]	संख्या	१२१०	३४३८३
	२] साठा [१९८६-८७]	[००० मे. टन]	३	७२९
	३] शासकीय गुदाने [३१.३.८८]	संख्या	१३	११२५

आधार :- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई